

Veileder om smittevern for skoletrinn 1–7

Denne veilederen skal gi råd og føringer til barneskoler om drift under koronavirusutbruddet (covid-19-utbruddet). 5. utgave 25. mars 2021. Veilederen gjelder fra senest 12. april.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 06.05.2021

Innhold

Oppdateringer

Innledning

Ansvar og roller

- Skolenes samfunnsrolle
- Ansvar og samarbeid
 - Skoleeiers og skoleleders ansvar
 - Involvering og samarbeid
- Smitteverntiltak for ansatte
- Skolens rolle ved utbrudd og smittesporing
- Oppfølging av sårbare barn

Om koronaviruset

- Om viruset, sykdommen og smitte
- Barns rolle i utbruddet

Smitteforebyggende tiltak

- Nivåinndeling av smitteverntiltak (trafikklysmode)
- Syke personer skal ikke være på skolen eller SFO
 - Når skal elever og ansatte ikke møte på skolen eller SFO?
 - Når sykdom oppstår på skolen
- God hygiene
 - God hånd- og hostehygiene
 - Bruk av munnbind
 - Godt renhold
 - Ventilasjon og lufting
- Avstand og gruppestørrelse
- Kontaktreduserende tiltak – råd for barneskoler
 - Grønt nivå
 - Gult nivå
 - Rødt nivå
 - Skolehelsetjeneste, bibliotek og andre tjenester (gjelder alle tiltaksnivå)
- Smitteverntiltak i enkelte fag

Samlinger på tvers av skoler eller kommuner – leirskoler, skoleturer og andre samlinger

Elever med særskilte behov og spesialskoler

Barn med kroniske sykdommer

Skolefritidsordning (SFO)

Besøk på skolen for skolestartere

Kilder

Oppdateringer

Oppdatert 6. mai

Under punktet "God hånd- og hostehygiene", har vi tatt bort punktet om at håndvask og desinfeksjon bør utføres ved bytte av klasserom.

Oppdatert 5. versjon publisert 25. mars 2021

- Generell oppdatering av innhold i henhold til ny kunnskap og smittesituasjonen
- Omstrukturering av innhold
- Nye avsnitt: Ansvar og samarbeid, Smitteverntiltak for ansatte, Elever med særskilte behov og

spesialskoler, Skolefritidsordning.

- Oppdaterte avsnitt: Bruk av munnbind, Samlinger av elever på tvers av skoler eller kommuner
- Forkortet avsnitt om renhold og håndhygiene og lenket til FHIs nettsider
- Påpekt viktigheten av å etterleve tiltak på gult nivå så langt det lar seg gjøre. Noen innstramminger og presisjoner på gult nivå.
- Strengere retningslinjer for gruppestørrelser og andre smittevernråd på rødt nivå
- Tatt ut sjekklister

Oppdatering 2. mars 2021

- Presisering av råd om skoleskyss på gult og rødt nivå.
- Oppdatering av "om viruset, sykdommen og utbruddet" og "barns rolle i utbruddet"

Oppdatering 18. november 2020

- Justering av råd om skoleskyss på gult og rødt nivå.

Oppdatert 4. versjon publisert 28. september 2020

Utdypende råd om:

- Skolens rolle ved utbrudd og smittesporing
- Oppfølging av sårbare elever
- Bruk av munnbind
- Ventilasjon og lufting
- Avstand mellom ansatte
- Leirskole og andre samlinger

Informasjon om symptomer, viruset og sykdommen er forkortet. Her henviser vi til FHIs nettsider.

Informasjon om ungdom med kroniske sykdommer og tilstander er forkortet. Her henviser vi til Norsk barnelegeforenings nettsider.

Oppdatering 7. september 2020

- Elever og ansatte skal selv med milde luftveissymptomer og sykdomsfølelse ikke møte på skole/SFO. Ansatte og barn skal holde seg hjemme til allmenntilstanden er god.

Oppdatering 26. juni 2020

- Ansatte i barneskolen kan komme på jobb etter luftveisinfeksjon så fort de er symptomfrie.
- Barn kan komme på skolen med snør og sporadisk hoste etter luftveisinfeksjon så lenge allmenntilstanden er god og de er tilbake i normal form.

Oppdatert 3. versjon publisert 29. mai 2020

- Innføring av trafikklysmodell for å tilpasse kontaktreduserende tiltak
- Forbedrede råd for skånsom håndvask

Oppdatert 2. versjon publisert 7. mai 2020

- Utdyping av kohort-organisering
- Råd om rengjøring av utendørs leker
- Presisering og tydeliggjøring av enkelte råd
- Råd for mottak av skolestartere

Innledning

Det er en målsetning at barn og unge har så lav tiltaksbyrde som mulig. Det å holde skolene åpne er spesielt viktig. De samlede negative effektene av stengte skoler er svært store.

Folkehelseinstituttet og Utdanningsdirektoratet har utarbeidet veiledere med graderte råd (trafikklysmodellen) for å ivareta smittevernet i skoler og barnehager ved varierende smittenivå lokalt og/eller nasjonalt. Trafikklysmodellen er utviklet med tanke på å kunne holde skolene åpne til tross for ulikt smittenivå i samfunnet.

Disse veilederne gir innsikt i og eksempler på hvordan barnehagen, grunnskolen, videregående opplæring og skolefritidsordningen (SFO) kan organiseres samtidig som smitteverntiltak blir ivaretatt. Veilederne oppdateres til enhver tid i tråd med ny kunnskap. Veilederne tar utgangspunkt i gjeldende rammebetingelser, regelverk og finansiering. Veilederne kommer i tillegg til eksisterende regler og retningslinjer beskrevet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. .

Denne veilederen skal gi råd og føringer til skoler på barnetrinnet (1.-7.trinn) i drift under koronavirusutbruddet (covid-19). Den gjelder for alle barneskoler og uavhengig av hvilket grunnlag skolen driver etter .

Veilederen er utarbeidet med grunnlag i krav til smittevern faglig forsvarlig drift i covid-19-forskriften § 12b første ledd, jf. § 12a første ledd bokstav b) og c).

Veilederen er utarbeidet av Folkehelseinstituttet, Utdanningsdirektoratet og Helsedirektoratet.

Ansvar og roller

Skolenes samfunnsrolle

Skolene har en avgjørende rolle i sosial og faglig utvikling for barn. Det følger av opplæringsloven at barn har rett og plikt til grunnskoleopplæring . Både FNs barnekonvensjon, Grunn-loven og regelverket på opplæringsområdet anerkjenner betydning av skolen som arena for barns læring, mestring og trivsel. Ansatte i skolen har derfor en sentral rolle for å ivareta elevene også i en pandemisituasjon. Utbruddet har vart i lang tid, og det har stor betydning at elevene kan gå på skole i utbruddsperioden samtidig som smittevernet ivaretas, både for elevene og de ansatte.

Ansvar og samarbeid

Skoleeiers og skoleleders ansvar

Skoleeier er ansvarlig for å sikre at driften skjer i samsvar med gjeldende regelverk . Skoleeier har ansvar for å etablere internkontroll-rutiner som sikrer at miljøet i skolen fremmer helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold, samt forebygger sykdom og skade. Skoleeier er derfor ansvarlig for å sikre en forsvarlig drift som tar hensyn til smittevern.

Skoleledelsen skal sørge god kommunikasjon og opplæring til ansatte, elever og foresatte, slik at de forstår betydningen av tiltakene.

Skoleeiere og skoler er ansvarlige for å finne de beste løsningene lokalt, og må tilstrebe å oppnå et best mulig smittevern innenfor de ulike tiltaksnivåene. På den måten kan både elever, foresatte og ansatte trygges på at smittevernet er ivaretatt.

Involvering og samarbeid

Alle som har en rolle på skolen må sammen bidra for å sikre best mulig smittevern. Dette gjelder både elever, foresatte og ansatte.

Skolehelsetjenesten og helsetjenesten i kommunen

Helsesykepleier på skolen har smittevern faglig kompetanse og bør delta i planlegging og veiledning av skolens smittevernarbeid. Helse- og omsorgstjenesten i kommunen kan konsulteres ved behov for råd om smittevernarbeid ved skolen. Det er også denne tjenesten som har ansvar for oppfølging ved tilfeller og utbrudd og for vurdering av tiltaksnivå i lys av lokal smittesituasjon.

Elever

Elevrådet bør delta i skolens planlegging for best mulig gjennomføring av smitteverntiltak. Et godt samarbeid bidrar til bedre etterlevelse.

Ansatte

De ansatte, representert ved tillitsvalgte og verneombud, er viktige bidragsytere for å sikre godt smittevern, både for elever og ansatte. De tillitsvalgte bør involveres når det skal legges planer, og når det skal vurderes hvordan skolene best mulig kan organisere opplæringen lokalt på gult og rødt nivå. Verneombud har også en rolle når det gjelder å forebygge smitte på skolen, se Arbeidstilsynet. Det er viktig å sørge for god informasjon til alle ansatte.

Hjem-skole-samarbeid

Det er viktig med god kommunikasjon med hjemmene slik at de er godt informert om tiltakene på skolene. Dette innebærer at informasjonen må gis utfra den enkeltes forutsetninger. Det er nødvendig å skape forståelse for betydningen av at elevene er på skolen, og at smittevernet ivaretas.

I tillegg er det viktig å ha kontakt med for eksempel FAU, samarbeidsutvalg og skolemiljøutvalg.

Utviklingssamtaler kan gjennomføres ved grønt og gult tiltaksnivå med vanlige smittevernråd. Ved rødt nivå anbefales digitale møter. Det kan likevel være behov for samtale med fysisk oppmøte. Da må vanlige smittevernråd følges.

Foreldremøter og andre arrangement i regi av skolen regnes som offentlige arrangement, og må gjennomføres i henhold til gjeldende anbefalinger fra Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet. Kommunen kan ha innført strengere regler enn de nasjonale, sjekk hjemmesiden til egen kommune. Ved rødt tiltaksnivå anbefales det ikke å arrangere foreldremøter eller andre større samlinger. Digitale møter anbefales.

Foresatte som er i risikogruppe kan kontakte egen lege for å vurdere behov for tilrette-legging av opplæringen for å begrense smitterisiko. Det er viktig å ha god dialog med hjemmene og sikre at hensynet til elevens beste blir ivarettatt, slik at elevene får en så normal hverdag som mulig og får gå mest mulig på skolen.

Smitteverntiltak for ansatte

Skolen er en stor arbeidsplass med ansatte i mange forskjellige roller. Arbeidsmiljøet skal være fullt forsvarlig. Det er viktig at smittevern mellom ansatte ivaretas like godt som smitteverntiltak rettet mot elever, både for å ivareta de ansatte og for å begrense smittespredning. Det er et arbeidsgiveransvar å tilrettelegge for dette. Se også Råd til arbeidsplasser (FHI) og veilederen Arbeidsplasser og hjemmekontor (Hdir).

For å forebygge smitte av koronavirus er det viktig at arbeidsgivere gjennomfører en risikovurdering av mulig smittefare. Det er særlig viktig på arbeidsplasser der man er i kontakt med mange mennesker. Se Arbeidstilsynet.

Ansatte må holde minst én meters avstand til andre ansatte gjennom hele arbeidsdagen og i alle situasjoner. Vær særlig oppmerksom på fellesområder og kontorareal der man oppholder seg i lengre perioder. Ved smitte hos en ansatt begrenser man da antall ansatte som kan bli smittet. Når avstandsråd og begrensning av fysiske møter overholdes, vil færre ansatte bli omfattet av karantene. Skoleledelsen må vurdere hvor mange ansatte som kan være til stede avhengig av arealet som er tilgjengelig.

Smitte mellom ansatte kan føre til spredning mellom flere ulike klasser og trinn, og dermed større utbrudd. Skolene oppfordres derfor til å begrense kontakt mellom ansatte, så langt det er mulig. Digitale møter anbefales. Hjemmekontor anbefales for oppgaver som ikke må utføres på skolen i kommuner der det er en anbefaling eller påbud om hjemmekontor.

Bruk av assistenter, timelærere og spesialpersonell kan representere en særskilt utfordring ved at de gjennom sin arbeidsfunksjon har kontakt med både elever og andre ansatte på tvers av klasser og trinn. Det samme gjelder når det er nødvendig med bruk av vikarer og omrokking av personell. For å redusere det totale antall kontakter er det derfor nødvendig å lage en god plan for organiseringen av disse.

Risikogrupper

Noen grupper personer har økt risiko for alvorlig sykdomsforløp, men selv de fleste i risikogruppene får milde symptomer. Etter hvert som vi har fått mer kunnskap om covid-19 og risikofaktorer, har rådene om hvem som tilhører risikogrupper blitt mer nyansert. [Se oppdatert informasjon på Råd og informasjon til risikogrupper \(FHI\)](#).

Ansatte som tilhører grupper med høyere risiko for alvorlig forløp av covid-19 bør vurderes individuelt med tanke på tilrettelagt arbeid. Ansatte dette er aktuelt for, må ha legeerklæring.

Skolens rolle ved utbrudd og smittesporing

Testing, isolasjon av syke, smitteoppsporing og karantene (TISK) er den viktigste strategien for å begrense smittespredning. Ved nye virusvarianter med større spredningspotensiale er det anbefalt å forsterke TISK-responsen, både ved raskere og mer omfattende testing, smittesporing og karantenesetting. Utvidet bruk av karantene kan utfordre bemanningssituasjon ved utbrudd i skoler.

Helsetjenesten i kommunen har ansvar for oppfølging av tilfeller med bekreftet covid-19 (smittesporing), og vil varsle skolen dersom elever eller ansatte får bekreftet sykdom. Det er helsetjenesten som skal beslutte nødvendige tiltak og for eksempel å definere hvem som er nærkontakter til den syke. Det er kommunale helsemyndigheter som beslutter at det er behov for heving av tiltaksnivå. De kan rådføre seg med nasjonale helsemyndigheter ved behov. Skolens bidrag er like fullt av stor betydning:

- Skoleeier skal ha en beredskapsplan. Beredskapsplanen skal bl.a. bidra til at skolene kan veksle raskt mellom de ulike nivåene i smittevernveilederne, og samtidig sikre et godt skoletilbud uavhengig av tiltaksnivå. Skolene skal også ha en videre plan der de bl.a. legger opp til

kontaktreduserende tiltak, rutiner for oppmøte- og henting, m.m. Et godt planarbeid skal gjøre skoleeier og skoler i stand til å iverksette en endring raskt hvis det oppdages smitte. For enkelte skoler kan det være nødvendig med 1-2 dager opplæring hjemme i forbindelse med heving av tiltaksnivå på kort varsel.

- Skolen skal kunne hjelpe med oversikt over nærkontakter på skolen. Taushetsplikt og krav til personvern må overholdes.
- Helsetjenesten og skoleeier må samarbeide om hvem som skal informere de ulike gruppene (elever, foresatte, lærere og andre ansatte) og på hvilken måte. Det er viktig å inkludere støttepersonell, vikarer og midlertidig ansatte i informasjonsformidlingen, samt personer i andre kommuner som er tilknyttet skolen der det har oppstått smitte.
- Skolen må informere helsetjenesten ved behov for tolk.
- Det er viktig å gi alle berørte nok informasjon, samtidig som taushetsplikt og krav til personvern ivaretas.

Jevnlig testing av elever og/ eller ansatte kan være aktuelt i utbruddssituasjoner eller ved høyt smittetrykk i samfunnet over tid. Det er en fordel om skolen bistår helsetjenesten i kommunen med gjennomføring.

Oppfølging av sårbare barn

Skoler har en sentral rolle i å identifisere og følge opp utsatte og sårbare barn. Skoler og skoleeiere er også viktige for å etablere gode rutiner for samarbeid med skolehelsetjenesten, PPT, fastlege, barnevern, psykiske helsetjenester m. fl.

Noen barn er allerede identifisert med særskilte behov, mens andre kan ha behov for spesiell oppfølging som følge av smitteverntiltakene. Smitteverntiltakene kan føre til sosial isolasjon på grunn av færre fritidstilbud og færre muligheter til sosial kontakt i samfunnet. I tillegg kan det føre til manglende kontinuitet i undervisningstilbudet pga. karantene, isolasjon eller hjemmeundervisning.

[Les mer om opplæring til elever som ikke kan møte på skolen her.](#)

Når skolen er stengt eller har redusert åpningstid på grunn av tiltak etter smittevernloven/ covid-19 forskriften, skal skoleeier sørge for et tilbud på skolen for elever som har et særlig behov som ikke kan ivaretas i slike tilfeller. Dette kan for eksempel være aktuelt for elever som får spesialundervisning. I tillegg kan det være elever som ikke kan ivaretas når skolen er stengt eller har redusert åpnings- eller oppholdstid, for eksempel barn som lever under vanskelige familieforhold. Det er også viktig å være oppmerksom på barn som under normale forhold ikke ville vært utsatt. Skoleeier har ansvar for å kartlegge og vurdere hvilke elever som har behov for et tilbud, og sikre at elevene som skal ha et slikt tilbud får det. Dette skal være en del av skolens planarbeid. Foresatte skal derfor ikke behøve å etterspørre et slikt tilbud.

Skolehelsetjenesten skal være tilgjengelig på grønt, gult og rødt tiltaksnivå for å kunne følge opp barn, og i samarbeid med skolen oppfordre til at elevene selv kan ta kontakt med tjenesten.

Skoleeier må sørge for at skolene:

- Etablerer gode rutiner for samarbeid med skolehelsetjenesten, PPT, barnevern og andre kommunale tjenester for å skaffe seg oversikt over hvilke barn som trenger oppfølging av helsemessige, personlige, sosiale eller emosjonelle årsaker.
- Legger planer for hvordan de skal sikre elever et forsvarlig opplæringstilbud.
- Tilbyr elever på 1.–4. trinn opplæring på skolen så langt som mulig
- Etablerer rutiner og samarbeid med foresatte og relevante tjenester, inkludert skolehelsetjenesten, for å sikre oppfølging av elever med mye fravær.
- Legger til rette for at skolehelsetjenesten skal være til stede på grønt, gult og rødt nivå, og lett kan nås for elever som ikke er på skolen.
- Legger til rette for at elever i eller med nær familie i risikogrupper, får tilbud om opplæring hjemme

Om koronaviruset

Om viruset, sykdommen og smitte

Covid-19 forårsakes av viruset SARS-CoV-2, kalt koronavirus. Viruset kan forårsake luftveisinfeksjon av varierende alvorlighetsgrad. Nye, mer smittsomme virusvarianter har etablert seg i Norge. Særlig varianten av viruset som først ble påvist i England har fått stor utbredelse. Viruset tåler ikke såpe og vann, heller ikke desinfeksjon med alkohol eller temperaturer over 60°C. I tillegg blir viruset raskere inaktivert utendørs.

Smittemåte: Viruset smitter hovedsakelig via dråpesmitte der virus fra luftveiene til en syk eller smittet person spres med små dråper ved for eksempel hosting og nysing, og videre til en annen persons luftveier. Smitte kan også forekomme dersom man får dråper fra luftveiene på hender eller gjenstander som andre tar på og derfra overfører viruset til slimhinner i øyne, nese eller munn (kontaktsmitte). Det er per i dag ikke grunnlag for å hevde at luftsmitte er en vanlig smittemåte for covid-19. Det foreligger ikke dokumentasjon for mat- eller vannbåren smitte.

Nye varianter av viruset (særlig den engelske varianten) er mer smittsomme, men smitter på samme måte som de tidligere kjente variantene. Smittevernåradene bygger derfor på de samme prinsippene som tidligere. De grunnleggende smitteverntiltakene, slik som å holde seg hjemme når man er syk, god hånd- og hostehygiene og kontaktreducerende tiltak, er effektive også ved nye varianter. Effektiv og rask testing, smitteoppsporing, isolasjon av syke og mer omfattende bruk av karantene (forsterket TISK) er den viktigste strategien for å begrense smittespredning. Dette håndteres av helsetjenesten i kommunen.

[For mer informasjon, se Folkehelseinstituttets nettsider.](#)

Barns rolle i utbruddet

Det meste av kunnskap vi har om smitte hos barn og unge gjelder de gamle virusvariantene. Barn smitter videre omtrent halvparten så ofte som voksne, også for nye virusvarianter. Ungdom smitter videre i større grad enn barn, men i mindre grad enn voksne. Barn og unge smittes oftest innen egen husstand, deretter på private sammenkomster eller i barnehage/skole.

Smitte i skoler og barnehager reflekteres av smitte i samfunnet: når smitten øker i samfunnet, øker også smitten hos barn og unge. Tiltak i samfunnet bidrar derfor til å kontrollere epidemien for at skoler kan holdes åpne. Med nye, mer smittsomme virusvarianter er det større sannsynlighet for tilfeller i barnehager og skoler siden variantene er mer smittsomme i alle aldersgrupper ([ECDC](#)). Når andre aldersgrupper har svært strenge begrensninger på sosial kontakt, vil skoler og barnehager representere et av få steder der mennesker møtes. Derfor vil det ses smittetilfeller og enkelte utbrudd selv når smitteverntiltak er godt implementert.

Det er først og fremst personer med symptomer som er smittsomme, og smittsomheten er størst idet symptomene oppstår. De fleste barn og unge får et mildt sykdomsforløp, og det er anslått at 20-50% har infeksjon uten symptomer. Barn har mindre symptomer enn voksne, og vil derfor også være mindre smittsomme. Ungdommer blir syke i større grad enn barn, men fortsatt i mindre grad enn voksne. Den engelske virusvarianten, som har fått stor utbredelse i Norge, er mer smittsom i alle aldersgrupper, men aldersfordelingen tilsvarer det man kjenner fra tidligere varianter ([Public Health England](#)).

Det er viktig at barn og unge har så lav tiltaksbyrde som mulig, og å holde skoler og barnehager åpne er spesielt viktig. De samlede negative effektene av stengte skoler er svært store. Den mulige nytten av et slikt tiltak for å begrense smitten må derfor vurderes svært grundig. Trafikklysmodellen er utviklet nettopp for å kunne holde skoler og barnehager åpne ved ulikt smittenivå i samfunnet.

Smitteforebyggende tiltak

Prinsippet for godt smittevern er å bruke mange ulike tiltak som til sammen gir bedre beskyttelse. Det er viktig at den enkelte skole etterstreber å etterleve tiltakene i så stor grad som mulig. Det er summen av tiltak som til sammen gir effekt. Dette gjelder på alle tiltaksnivå.

Det gjøres mange tiltak i alle deler av samfunnet som til sammen begrenser smitte-spredningen. Det er viktig å bruke tiltak som er tilpasset ulike situasjoner. Tiltak som passer i en bedrift eller andre deler av samfunnet, passer ikke nødvendigvis i skoler.

Her beskriver vi tiltak for å begrense smittespredning blant elever og ansatte på barneskoler. Det er ikke nødvendig å sette inn ytterligere tiltak enn det som er beskrevet her med mindre annet blir bestemt av lokale eller nasjonale helsemyndigheter.

Så lenge viruset sirkulerer i samfunnet, vil sykdom forekomme, selv med gode smitteverntiltak. Det betyr at

det kan komme smitte inn i skolen, men tiltakene beskrevet her vil begrense en eventuell smittespredning. Det er viktig å ikke legge skyld på enkeltpersoner.

Formålet med rådene er å begrense spredning av covid-19. De tre grunnpilarene for å hindre smittespredning er:

1. **Syke personer skal ikke være på skolen.** Det aller viktigste smitteverntiltaket er at syke personer holder seg hjemme, selv ved milde symptomer.
2. **God hygiene.** Hostehygiene og å holde avstand er avgjørende for å begrense dråpesmitte, mens håndhygiene er viktig for å hindre kontakt-smitte.
3. **Redusert kontakt mellom personer.** Økt fysisk avstand mellom mennesker reduserer muligheten for smitte, også før symptomer på sykdom oppstår. Mindre grupper gir færre nærkontakter og redusert risiko for smitte.

Nivåinndeling av smitteverntiltak (trafikklysmode)ll)

Smitteverntiltakene må tilpasses den lokale situasjonen. For skoler gjøres dette ved å nivåinnde)le tiltakene i en trafikklysmode)ll med grønt, gult og rødt nivå. Tiltakene varierer fra tilnærmet normal organisering av skolehverdagen (grønt nivå), til omfattende tiltak med mindre, faste grupper og større avstand mellom elever og ansatte (rødt nivå). Forskjellen på de tre nivåene gjelder særlig tiltakene for å redusere kontakt mellom personer, se nedenfor.

Det er smittevernmyndighetene (lokale eller nasjonale) som beslutter hvilket nivå tiltakene skal legges på. Det er adgang til lokale oppjusteringer fra det nasjonale tiltaksnivået, men foreløpig er det ikke åpnet for lokale nedjusteringer. Skolehelsetjenesten og helsetjenesten i kommunen har smittevernkompetanse, og bør konsulteres ved spørsmål om organisering og tilrettelegging lokalt.

I tabell 1 er hovedtrekkene ved trafikklysmode)llen for barneskolen presentert. Utfyllende informasjon er beskrevet nedenfor.

Tabell 1. Trafikklysmode)ll for barneskolen

Barneskole 1–7	Tiltak
Grønt nivå	<ol style="list-style-type: none">1. Ingen syke skal møte på skolen2. God hygiene og normalt renhold3. Kontaktreduserende tiltak: Unngå fysisk kontakt mellom personer (håndhilsning og klemming) Vanlig organisering av klasser/grupper og skolehverdag

Gult nivå	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ingen syke skal møte på skolen 2. God hygiene og forsterket renhold 3. Kontaktreduserende tiltak: <ul style="list-style-type: none"> Unngå fysisk kontakt mellom personer (håndhilsning og klemming) Hele klasser regnes som en kohort To kohorter kan samarbeide utendørs Unngå samlinger med mer enn to samarbeidende kohorter Avstand mellom ansatte (minst én meter i alle situasjoner) Ansatte kan veksle mellom kohorter/klasser Kohortvis/ trinnvis gruppeinndeling på SFO Unngå trengsel og store samlinger Tilstrebe å ha egne områder i skolegården for ulike klasser/kohorter i pauser/friminutt
Rødt nivå	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ingen syke skal møte på skolen 2. God hygiene og forsterket renhold 3. Kontaktreduserende tiltak: <ul style="list-style-type: none"> Unngå fysisk kontakt mellom personer (håndhilsning og klemming) Dele klasser inn i mindre kohorter (klassestørrelsen halveres) To kohorter kan samarbeide utendørs Unngå samlinger med mer enn to samarbeidende kohorter Avstand mellom ansatte (minst én meter i alle situasjoner) Faste lærere til hver kohort så langt det er mulig Tilstrebe avstand mellom elever/ansatte som ikke tilhører samme kohort Unngå trengsel og store samlinger Samme kohorter på SFO som i skolen Ha egne områder i skolegården for ulike klasser/kohorter i pauser/friminutt Vurdere alternerende oppmøtetider for elever

Definisjon av kohort: Faste grupper av elever kalles i denne veilederen for en «kohort». Begrepet brukes for å synliggjøre at formålet med organiseringen er å begrense smitte. En kohort er et godt utgangspunkt for smittebegrensning og eventuell sporing av smitte og anbefales benyttet på gult og rødt nivå i ungdomsskolen. Kohortstørrelsen kan tilpasses lokale forhold, størrelsen på klassen, og den enkelte skoles forutsetninger. Kohorter må i minst mulig grad blandes med andre kohorter.

Syke personer skal ikke være på skolen eller SFO

Ingen skal møte på skolen eller SFO hvis de er syke. Dette gjelder både grønt, gult og rødt nivå.

Symptomer på covid-19 kan være milde og vanskelige å skille fra andre luftveisinfeksjoner. Det er først og fremst personer med symptomer som er smittsomme, og smittsomheten er størst idet symptomene oppstår. Dette er også grunnen til at det er viktig å være oppmerksom på symptomer som er nye, mens restsymptomer etter en gjennomgått luftveisinfeksjon er av mindre betydning for smittsomhet. Generelt anbefaler Folkehelseinstituttet at alle med nyoppståtte symptomer bør testes.

Mer informasjon om symptomer, sykdomsbilde og når man kan gå på skolen og SFO finnes på Folkehelseinstituttets nettsider ([voksne](#) og [barn](#)).

Når skal elever og ansatte ikke møte på skolen eller SFO?

Foresatte og ansatte må få tydelig beskjed slik at de forstår grunnen til at personer med nye symptomer på luftveisinfeksjon ikke skal møte på skolen eller SFO.

Elever, foresatte og ansatte med luftveissymptomer:

- Elever og ansatte med nyoppståtte luftveissymptomer og/ eller sykdomsfølelse skal ikke møte på skole eller SFO, selv om symptomene er milde. Testing anbefales. Se Folkehelseinstituttets nettsider ([voksne](#) og [barn](#)).
- De skal holde seg hjemme til allmenntilstanden er god. Elever og ansatte kan komme tilbake ved negativ test og om de føler seg friske og feberfrie. Dette gjelder selv ved restsymptomer etter luftveisinfeksjon (noe hoste, snørr, tett nese).

Elever, foresatte eller ansatte som er i isolasjon eller karantene:

- Elever, foresatte og ansatte skal ikke komme på skolen eller SFO dersom de er i karantene eller isolasjon. Det er ikke skolens ansvar å identifisere hvem som skal i isolasjon eller karantene. [For mer informasjon se Folkehelseinstituttets nettsider.](#)

Når sykdom oppstår på skolen

Hvis en elev får symptomer på luftveisinfeksjon, skal foresatte varsles slik at eleven hentes hjem. Syke elever bør ikke ta offentlig transport. Dersom eleven hentes, skal han/hun vente på et eget rom eller ute der det ikke er andre elever. Der ansatte må vente med eleven, må de ta hensyn til barnets alder og omsorgsbehov, men hvis mulig holde 2 meters avstand og bruke munnbind. De som har vært i kontakt med eleven må huske å vaske hendene. I etterkant rengjøres rom, toalett og andre områder der eleven har oppholdt seg, det er tilstrekkelig å bruke vanlige rengjøringsmidler.

Ansatte som blir syke mens de er på skolen må reise hjem. Syke ansatte bør ikke ta offentlig transport. Syke ansatte bør ta på munnbind for å redusere smittespredning hvis de ikke kan holde to meters avstand til

andre.

God hygiene

God hånd- og hostehygiene

God hånd- og hostehygiene reduserer smitte ved alle luftveisinfeksjoner, også smitte med covid-19, og er viktig på både grønt, gult og rødt tiltaksnivå. Alle elever og ansatte må gjøres kjent med tiltakene under.

Ha tørkepapir lett tilgjengelig til bruk for elever/ansatte. Har man ikke det tilgjengelig, anbefales det å bruke albuekroken når en hoster eller nyser.

God håndhygiene bør utføres på rett måte, til rett tid og med effektive og skånsomme produkter. Gode fasiliteter og gode rutiner er nødvendig for etterlevelse.

Når bør håndvask/-desinfeksjon utføres:

- Ved ankomst skole
- Før måltider/mathåndtering
- Etter toalettbesøk
- Ved synlig skitne hender
- Etter kontakt med kroppsvæsker (eksempelvis etter å ha pusset nesen)

Les mer om råd om håndhygiene, inkludert valg av produkter, fremgangsmåte og hudpleie på Folkehelseinstituttet nettsider.

Bruk av munnbind

Korrekt bruk av medisinsk munnbind eller godkjent tøymunnbind kan bidra til å redusere smitte fra personer som er smittet med koronaviruset, men beskytter i mindre grad brukeren mot smitte. Munnbind er mindre effektivt enn andre smittereduserende tiltak, som å holde avstand og å holde seg hjemme når man er syk.

I samfunnet generelt anbefales munnbind i situasjoner der det er høyt smittenivå, én meters avstand til andre ikke kan overholdes og det ikke kan gjøres smittesporing slik som i butikker og på kollektivtransport. I skolene og på SFO er det mulig å gjøre effektiv smittesporing. Samtidig er erfaringen fra smittesporingsarbeid så langt at smitte blant ansatte kan føre til større utbrudd som omfatter mange ulike klasser og på tvers av trinn. Bruk av munnbind hos ansatte kan derfor bidra til å redusere smitte.

Barn i alderen 2 til 13 år anbefales å ikke bruke munnbind, det anbefales derfor ikke munnbind for elever i

barneskolen.

Dersom det skal være aktuelt å bruke munnbind for ansatte, bør det:

1. Foreligge en generell anbefaling om bruk av munnbind i kommunen, og
2. Være gult eller rødt tiltaksnivå i skolene, og
3. Være en situasjon der det ikke er mulig å holde avstand til andre på skolen.

I slike situasjoner må munnbind være gratis for de ansatte.

Råd om bruk av munnbind i barneskolen:

- Det anbefales å ikke bruke munnbind i undervisningssituasjonen.
- Munnbind kan brukes utenfor klasserommene, i fellesareal og kontorer, der det kan oppstå trengsel. Det er viktig å fortsette å holde avstand alle steder det er mulig, selv om det brukes munnbind.
- Det må legges til rette for håndhygiene når munnbindet skal tas på og av. Det anbefales rent munnbind eller nytt engangsmunnbind hver gang munnbind skal brukes. Tøymunnbind oppbevares i en lukket pose når den tas av, og vaskes etter bruk. [Se Råd om munnbind \(FHI\)](#).
- For best tilpasning til ansiktet, er munnbind som knyttes bak bedre enn munnbind som festes med strikk bak ørene.
- Bruk av munnbind må ikke føre til at det lempes på andre smitteverntiltak, som for eksempel å holde seg hjemme ved luftveissymptomer.
- For ansatte med en-til-en kontakt (for eksempel for spesialpedagoger, assistenter etc.) blir kommunikasjon mer utfordrende ved bruk av munnbind. Dette må vurderes i den enkelte situasjon. Dersom den enkelte har få kontakter (ansvar for enkeltelever eller få elever per dag), anses ulempene ved bruk av munnbind større enn fordelene og anbefales ikke brukt.
- Dersom foresatte må komme inn på skolen eller SFO, gjelder anbefalinger om munnbind der de ikke kan holde avstand til andre voksne.

Godt renhold

Koronavirus fjernes enkelt ved manuell rengjøring med vann og vanlige rengjøringsmidler.

Skoleeier bør gå igjennom rutiner og lokale renholdsplaner, og lage tilpasninger (organisering, ansvar og ressursbehov).

Ved grønt nivå er det tilstrekkelig med normalt renhold.

Ved gult og rødt nivå tilrådes forsterket renhold, med særlig fokus på kontaktpunkter.

[Se Råd om renhold \(FHI\)](#).

Ventilasjon og lufting

Generelt anbefales å sikre god ventilasjon i lukkede omgivelser og tette rom. I tette rom uten ventilasjonssystem, anbefales det å luften regelmessig, for eksempel i friminutt. For øvrig bør eksisterende ventilasjonssystem brukes og vedlikeholdes som normalt. Se Anbefalinger for praktisk inneklimatearbeid i barnehager og skoler (Hdir).

Avstand og gruppestørrelse

Smitteverntiltakene er utformet på bakgrunn av smittemåten til viruset. Redusert kontakt med andre vil minske risiko for smitte fra personer som ikke vet at de er smittsomme. Det overordnede målet med kontaktreduserende tiltak er å begrense smittespredning mellom personer og å begrense antall kontakter. Dette letter arbeidet med smittesporing og hindrer at mange må i karantene.

Kontakter og nærkontakter er to ulike kategorier:

- Nærkontakt brukes for å definere hvem som skal i karantene og må teste seg ved et påvist smittetilfelle. Definisjonen av nærkontakter er blant annet personer som har vært i mindre enn 2 meters avstand fra den smitteførende personen i mer enn 15 minutter.
- En kontakt er en person som har vært i nærheten av en smittet person, men som ikke faller i kategorien nærkontakt og har liten risiko for å bli smittet.

Se Definisjoner av tilfelle og nærkontakt (FHI).

Det er to hovedtilnærminger for å minske kontakt mellom elever og ansatte:

1. Overholde avstand mellom elever/ansatte i alle situasjoner.
2. Redusere antall nærkontakter ved å dele elevene i mindre, faste grupper/kohorter.

Det er viktig å understreke at personalet fortsatt skal ivareta elevenes behov for trygghet og sikre et godt psykososialt miljø.

På gult og rødt nivå bør ikke arrangementer på tvers av kohorter gjennomføres. På grønt nivå må arrangementer gjennomføres i henhold til gjeldende regler, samt følge anbefalinger fra Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet.

Om kohorter

For elever på barnetrinnet der det kan være vanskelig å regulere avstand til andre, blir det viktigste tiltaket å begrense antall nærkontakter for barn og ansatte ved å ha faste grupper (kohorter). Kohortene skal bestå av de samme elevene og ansatte over tid.

Innen en kohort kan elever og ansatte omgås og leke sammen. Kohorter må i minst mulig grad blandes med andre kohorter. Redusert kontakt mellom ulike kohorter begrenser smittespredning.

Kohortstørrelsen kan tilpasses lokale forhold, størrelsen på klassen, og den enkelte skoles forutsetninger.

Kontaktreduserende tiltak – råd for barneskoler

Grønt nivå

Fysisk kontakt:

- Behovet for nærhet og omsorg må ivaretas. Ansatte skal vaske hender etter kos og trøsting.
- Unngå håndhilsning, klemming og unødvendig fysisk kontakt i den grad det er mulig.

Organisering av kohorter:

- Det ikke behov for kohortinndeling.

For ansatte:

- Unngå håndhilsning og klemming.
- Hold avstand til andre ansatte
- Følg nasjonale smittevern anbefalinger

Gult nivå

Det overordnede målet ved gult og rødt nivå er at elever og ansatte har et begrenset antall kontakter og holder oversikt over disse.

På gult nivå må man være spesielt oppmerksom på fellesarealer og friminutt der elever fra ulike kohorter kan samles. Økt bemanning kan bidra til bedre etterlevelse av smittevern.

Økt bruk av utetid og uteskole anbefales.

Den enkelte skole bør tilstrebe å oppfylle så mange tiltak som mulig innenfor gult nivå, slik at summen av tiltak blir best mulig.

Fysisk kontakt:

- Unngå håndhilsning og klemming

- Elevers behov for nærhet og omsorg må ivaretas.

Organisering av kohorter:

- Klassen regnes som en kohort.
- For baseskoler bør elevene deles inn i grupper tilsvarende størrelsen på en vanlig klasse.
- Blanding av elever på tvers av kohorter begrenses så langt det er mulig.
- To kohorter kan imidlertid samarbeide for praktisk gjennomføring av skoledagen. Samarbeid kan foregå utendørs der det er mulig.
- Hvilke kohorter som samarbeider kan endres ukentlig etter en helg.
- Unngå samlinger med mer enn to samarbeidende kohorter.
- Innendørs kan kohorter som ikke samarbeider passere hverandre og være kortvarig i samme område (inntil 15 minutter).
- Det anbefales ulike lekeområder ute for kohortene som ikke samarbeider. Enten kan de bruke uteområder etter hverandre, eller så kan uteområder deles inn i soner. Det er ikke nødvendig å rengjøre uteområdene.

Avstand:

- Faste pulter/arbeidsplasser anbefales for elevene.
- Det er ikke nødvendig å begrense elevers vanlige bevegelser i klasserommet.
- Unngå trengsel på vei inn og ut av undervisningslokalene, i garderober og på toaletter.
- Elevene kan stille opp klassevis/ kohortvis ute og hentes inn puljevis.
- Vurder å merke gulvet for å sikre avstand mellom elever i grupperom/klasserom, garderober og andre områder der det kan oppstå trengsel.

Lek, friminutt og fellesarealer:

- Ha ekstra antall voksne ute i friminutt for å hjelpe elevene å holde avstand.
- Ulike tidspunkt for friminutt anbefales for å begrense antall elever som er ute samtidig (avhengig av antall elever og størrelse på skolegård).

Begrens deling av mat og gjenstander:

- Elevene skal ikke dele mat og drikke.
- Mat kan tilberedes og serveres etter vanlige retningslinjer. Det er ikke vist at covid-19 smitter gjennom mat.
- Barna bør spise i sine kohorter. Ved felles spiserom, bør kohortene spise til forskjellig tid. Bord og stoler vaskes av etter hver gruppe.
- Begrens deling av skrivesaker, nettbrett og annet materiell.
- Skolebøker kan fraktes mellom hjem og skole. Dette gjelder også skriftlige innleveringer.

- Læringsmateriell og lignende kan deles mellom kohorter etter rengjøring eller når det har ligget i 24 timer etter bruk.
- Leker tas ikke med hjemmefra.

Transport og skoleskyss:

- Bruk av offentlig transport til og fra skolen begrenses der det er mulig.
- Skoleskyss til og fra skolen: Elever som er avhengige av skoleskyss kan ta buss eller annen transport for å komme seg til og fra skolen. Følg gjeldende nasjonale eller lokale retningslinjer for kollektivtransport.
- Skoleturer som innebærer samling av elever på tvers av kohorter/klasser og på offentlige transportmidler bør begrenses.
- Ved drosjetransport bør det tilstrebes faste elevgrupper per drosje.
- Ved transport i skoletiden kan elevene sitte sammen innen kohorten.

For ansatte:

- Unngå håndhilsning og klemming.
- Hold avstand (minst en meter) til kolleger i alle situasjoner.
- Hold avstand til elever i andre kohorter der det er mulig.
- Ved bruk av ulike faglærere, kan lærere ambulere på tvers av kohorter, mens kohortene har faste klasserom der det lar seg gjøre.
- Digitale møter i stedet for fysiske møter så langt det er mulig.
- Begrens bruk av offentlig transport i rushtid til og fra arbeidsplassen når det er mulig. Følg lokale anbefalinger for bruk av munnbind.
- Vikarbruk og omrokking av personell mellom kohorter bør begrenses, men ikke på bekostning av opplæring på skolen.
- Vikarer bør ikke jobbe på flere ulike skoler samme dag. Dersom det er ansatte/vikarer som arbeider på flere skoler, må de få opplæring i gjeldende lokale rutiner i hver skole.
- Studenter i praksis følger samme rutiner som vikarer. Det anbefales at en student er på samme praksissted over tid.

Rødt nivå

Det overordnede målet ved gult og rødt nivå er at elever og ansatte har et begrenset antall kontakter og holder oversikt over disse.

På rødt nivå bør antall kontakter halveres i forhold til gult nivå. Dette organiseres etter lokale behov og hensyn. For å få til en reduksjon i antall kontakter må skolene være spesielt bevisste på oppmøtetid,

tidspunkt for friminutt og annen bruk av fellesarealer.

Fysisk kontakt:

- Unngå håndhilsning og klemming
- Elevers behov for nærhet og omsorg må ivaretas.

Organisering av kohorter:

- Elevene organiseres i mindre kohorter. For 5.-7. trinn bør klassen halveres i forhold til normal størrelse (gjelder ikke for klasser som normalt er på 15 elever eller færre). Elever på 1.-4. trinn skal ha et heldagstilbud og man kan organisere i henhold til norm for lærertetthet (maksimalt 15 elever per lærer).
- Kohortene bør i minst mulig grad bytte klasserom.
- I utgangspunktet bør en ansatt følge sin kohort.
- To kohorter kan imidlertid samarbeide for praktisk gjennomføring av skoledagen og ved behov for pauser for ansatte, helst utendørs.
- Ansatte fra kohort 1 kan avhjelpe i kohort 2, og motsatt.
- Unngå samlinger med mer enn to samarbeidende kohorter.
- Hvilke kohorter som samarbeider kan endres ukentlig etter en helg.
- Innendørs kan kohorter som ikke samarbeider passere hverandre og være kortvarig i samme område (inntil 15 minutter).
- Kohortene (som ikke samarbeider) bør ha ulike lekeområder ute. Enten kan de bruke uteområder etter hverandre, eller så kan uteområder deles inn i soner. Det er ikke nødvendig å rengjøre uteområdene.
- Økt bruk av utetid og uteskole anbefales.
- Kohortene kan om nødvendig bytte sammensetning ukentlig etter en helg.

Avstand:

- Alle elever har egen pult/arbeidsplass i klasserommet for å sikre avstand mellom elever.
- Det er ikke nødvendig å begrense elevers vanlige bevegelser i klasserommet.
- Unngå trengsel på vei inn og ut av undervisningslokalene, i garderober og på toaletter.
- Elevene kan stille opp klassevis/ kohortvis ute og hentes inn puljevis.
- Vurder å merke gulvet for å sikre avstand mellom elever i grupperom/klasserom, garderober og andre områder der det kan oppstå trengsel.
- Det tilstrebes at foresatte ikke blir med inn på skolen/ i garderoben hvis ikke det er nødvendig. Hvis foresatte må bli med inn, skal de holde minst én meters avstand til andre foreldre, barn og ansatte.

Spesielt for 5.-7.trinn:

- Elever og ansatte oppfordres til å holde avstand til hverandre også innen kohorten, helst en meter.
- Vurder ulik oppmøtetid, oppmøte alternerende dager og/eller bruk av alternative lokaler.

Lek og friminutt:

- Ha ekstra antall voksne ute i friminutt for å hjelpe elevene å holde avstand.
- Vurder ulike tidspunkt for friminutt for å begrense antall elever som er ute samtidig (avhengig av antall elever og størrelse på skolegård).

Begrens deling av mat og gjenstander:

- Elevene skal ikke dele mat og drikke.
- Mat kan tilberedes og serveres etter vanlige retningslinjer. Det er ikke vist at covid-19 smitter gjennom mat.
- Barna spiser i sine kohorter. Ved felles spiserom, spiser kohortene til forskjellig tid. Bord og stoler vaskes av etter hver gruppe.
- Begrens deling av skrivesaker, nettbrett og annet materiell.
- Skolebøker kan fraktes mellom hjem og skole. Dette gjelder også skriftlige innleveringer.
- Læringsmateriell og lignende kan deles mellom kohorter etter rengjøring eller når det har ligget i 24 timer etter bruk.
- Leker tas ikke med hjemmefra.

Transport og skoleskyss:

- Bruk av offentlig transport til og fra skolen begrenses der det er mulig.
- Skoleskyss til og fra skolen: Elever som er avhengige av skoleskyss kan ta buss eller annen transport for å komme seg til og fra skolen. Følg gjeldende nasjonale eller lokale retningslinjer for kollektivtransport.
- Skoleturer som innebærer samling av elever på tvers av kohorter/klasser og på offentlige transportmidler må avlyses
- Ved drosjetransport bør det tilstrebes faste elevgrupper per drosje.
- Ved annen transport i skoletiden kan elevene sitte sammen innen kohorten.

For ansatte:

- Unngå håndhilsning og klemming.
- Hold avstand (minst en meter) til kolleger i alle situasjoner
- Hold avstand til elever i andre kohorter.
- Der det er nødvendig med ulike faglærere, kan lærere ambulere på tvers av kohorter, mens kohortene har faste klasserom så langt det lar seg gjøre.

- Digitale møter i stedet for fysiske møter så langt det er mulig.
- Begrens bruk av offentlig transport i rushtid til og fra arbeidsplassen når det er mulig. Følg lokale anbefalinger for bruk av munnbind.
- Vikarbruk og omrokking av personell mellom kohorter bør begrenses, men ikke på bekostning av opplæring på skolen.
- Vikarer skal ikke jobbe på flere ulike skoler samme dag. Dersom det er ansatte/vikarer som arbeider på flere skoler, må de få opplæring i gjeldende lokale rutiner i hver skole.
- Studenter i praksis følger samme rutiner som vikarer. Det anbefales at en student er på samme praksissted over tid.

Hvordan tilrettelegge for så mye tilstedeværelse som mulig på rødt nivå

Ved fysisk plassmangel på skolen vil det ofte være nødvendig med delvis digital undervisning for de eldste elevene (5-7. trinn). Dette kan løses med alternerende dager eller ulik oppmøtetid i løpet av samme dag for å begrense antall elever/kohorter som er på skolen samtidig.

For økt tilstedeværelse kan alternative lokaler tas i bruk, for eksempel gymsal og andre spesialrom. Også lokaler utenfor skolen bør benyttes der det er mulig. Tilrettelegg gjerne for økt bruk av uteaktiviteter/undervisning ute.

Skolehelsetjeneste, bibliotek og andre tjenester (gjelder alle tiltaksnivå)

Skolehelsetjenesten

- Helsesykepleiere har viktige roller som rådgivere i det smittevern faglige arbeidet på skolen, og bør involveres ved spørsmål om organisering og tilrettelegging lokalt.
- Ansatte i skolehelsetjenesten er viktige samtalepartnere for elever, og gir helsemessig og psykososial støtte. Tjenesten bør derfor være lett tilgjengelig under pandemien. Se nasjonal faglig retningslinje for helsestasjons- og skolehelsetjenesten.
- Skolehelsetjenesten bør være fysisk til stede på alle tiltaksnivå, inkludert rødt nivå, for å ivareta elever. Det er særlig viktig at helsesykepleier er tilgjengelig i perioder med mindre tilstedeværende undervisning. Bruk av digitale løsninger må vurderes utfra elevens behov. Se Råd til helsestasjons- og skolehelsetjenesten (FHI).
- Undervisning, samtaler, undersøkelser, oppfølging og vaksinasjon av elever kan gjennomføres, følg smittevern anbefalinger beskrevet i Råd til helsestasjon og skolehelsetjenesten (FHI).

Andre tjenester

- Støttetjenester (PPT, logoped og andre) skal følge grunnleggende smittevern rutiner etter gjeldende anbefalinger (god hånd- og hostehygiene, ikke møte opp ved sykdom, osv.), men kan ellers utføre

sitt arbeid som normalt.

- De skal holde minst én meters avstand til andre ansatte og til elever så langt det lar seg gjøre.

Skolebibliotek

- Sørg for mulighet for håndhygiene ved ankomst skolebiblioteket.
- Antall besøkende bestemmes av muligheten til å holde avstand mellom personer.
- Innlevering av bøker etter sykdom: Elever skal holdes seg hjemme ved sykdom, og bøker kan innleveres når eleven selv kan komme tilbake på skolen.

Smitteverntiltak i enkelte fag

Her følger råd for enkelte fag som krever spesielle vurderinger, i tillegg til de rådene som er beskrevet over. Hvis ikke annet er angitt, er det ikke anbefalt ekstra tiltak.

Grønt nivå

- Undervisning kan foregå som vanlig

Gult nivå

Kroppsøving

- Opplæring bør foregå utendørs når det er mulig.
- Garderober kan benyttes. Elever fra samme kohort kan dele garderobe.
- Når undervisningen foregår i lokaler som ikke er skolens egne, kan hele kohorten ha undervisning sammen (for eksempel i offentlig svømmebasseng eller idrettshall) og trenger ikke begrense gruppestørrelsen til det som anbefales i idrettsveilederen.

Musikk

- Ved bruk av håndholdte instrumenter og tangenter, må berørte områder tørkes av etter bruk. Hvis felles utstyr må benyttes av flere anbefales håndvask før og etter bruk.
- Blåseinstrumenter skal ikke deles av flere elever.
- Undervisningen gjennomføres i de gjeldende klasser/ kohorter.

Mat og helse

- Det er ikke vist at covid-19 smitter gjennom mat. Det bør utøves god håndhygiene og vanlig kjøkkenhygiene.
- Undervisningen gjennomføres i de gjeldende klasser/ kohorter.

Kunst og håndverk

- Begrens deling av utstyr. Vask og rengjør utstyret der det er mulig etter bruk.
- Undervisningen gjennomføres i de gjeldende klasser/kohorter.

Rødt nivå

Kroppsøving

- Opplæring bør foregå utendørs når det er mulig.
- Garderober kan benyttes. Elever fra samme kohort kan dele garderobe.
- Unngå aktiviteter med nær kontakt mellom elever.
- Når undervisningen foregår i lokaler som ikke er skolens egne, kan hele kohorten ha undervisning sammen (for eksempel i offentlig svømmebasseng eller idrettshall) og trenger ikke begrense gruppestørrelsen til det som anbefales i idrettsveilederen.

Musikk

- Instrumenter og musikkutstyr bør så langt det er mulig ikke deles og ikke berøres av andre enn den som skal benytte det. Hvis felles utstyr må benyttes av flere anbefales håndvask før og etter bruk.
- Blåseinstrumenter skal ikke deles av flere elever.
- Ved bruk av håndholdte instrumenter og tangenter, må berørte områder tørkes av etter bruk.
- Undervisningen gjennomføres i de gjeldende kohorter.

Mat og helse

- Det er ikke vist at covid-19 smitter gjennom mat. Det bør utøves god håndhygiene og vanlig kjøkkenhygiene.
- Begrens deling av utstyr. Vask og rengjør utstyret der det er mulig etter bruk.
- Undervisningen gjennomføres i de gjeldende kohortene.

Kunst og håndverk

- Begrens deling av utstyr. Vask og rengjør utstyret der det er mulig etter bruk.
- Undervisningen gjennomføres i de gjeldende kohorter

Samlinger på tvers av skoler eller kommuner – leirskoler, skoleturer og andre samlinger

Samlinger uten overnatting

Ved elevsamlinger/fagundervisning der elever fra flere skoler samles, anbefales følgende i tillegg til tiltakene beskrevet over:

- Elevene bør holde anbefalt avstand (minst én meter).
- Elevene plasseres sammen med andre elever fra egen skole.
- Registrering av hvem som er til stede.
- Del elevene i mindre grupper hvis det er mange elever eller vanskelig å holde avstand.
- På rødt tiltaksnivå bør fagsamlinger gjennomføres digitalt.

Samlinger med overnatting

Reiser kan representere en smitterisiko, særlig når elever fra ulike deler av landet samles. Hvis skolen er på rødt tiltaksnivå, skal man ikke dra på leirskole eller andre skoleturer utenfor kommunen.

Smittevern anbefalingene som gjelder mens man er på skolen gjelder også på tur.

Ved gult tiltaksnivå på egen skole bør man vurdere om det er forsvarlig å reise sett i lys av smittesituasjonen både i kommunen man reiser fra og kommunen man reiser til. Helsetjenesten i egen kommune kan gi råd om smittesituasjonen og vurdere om det er forsvarlig å reise. Før reisen bør skolen også opprette kontakt med lokale helsemyndigheter i kommunen de skal reise til.

Når man reiser med en elevgruppe/kohort, bør man begrense kontakt med andre enn eget reisefølge, både på reisen og de første dagene etter at man kommer tilbake. Råd for elever som bor på internat i veileder for videregående skole kan følges så langt de er dekkende.

Ved fagsamlinger og lignende med elever på tvers av skoler og/eller regioner bør det legges til rette for at avstand kan opprettholdes både i og utenfor undervisningssituasjonen. Deltagerne bør organiseres i mindre grupper slik at antall kontakter begrenses. Gruppene bør i størst mulig grad ha de samme deltagerne gjennom hele samlingen, og blanding av grupper bør begrenses.

På rødt tiltaksnivå anbefales det at fagsamlinger gjennomføres digitalt.

Det må det foreligge en plan for håndtering av elever som blir syke eller må i karantene. Dette innebærer å ha tilgjengelige fasiliteter for isolasjon/karantene og rutiner for hjemreise. Det må sikres gode rutiner for informasjon, både i forkant av samlinger og dersom det oppstår sykdom eller påvises smitte.

Elever med særskilte behov og spesialskoler

Smittevern rådgivning tilpasset elever med særskilte behov (som utviklingsforstyrrelser og nedsatt funksjonsevne) er utfordrende på grunn av store variasjoner i bl.a. elevenes forutsetninger, elevsammensetning og organisering av skoler/spesialklasser. Skolehelsetjenesten og helsetjenesten i kommunen, som har kjennskap til eleven og den enkelte skole, bør involveres for utforming av tilpasset smittevern.

Elever med særskilte behov kan trenge fysisk tilrettelegging og hjelp og kan ha behov for stell og fysisk

kontakt. Man kan da ikke alltid følge veileder for gjeldende trinn med henblikk på avstand og gruppestørrelse, men bør ellers følge gjeldende smitteverntiltak som beskrevet i veilederen. Elevens omsorgsbehov kommer alltid i første rekke.

De grunnleggende smitteverntiltakene gjelder:

- Syke personer skal holde seg hjemme
- God hånd- og hostehygiene og godt renhold
- Redusert kontakt mellom personer

Elever kan ha vanskelig for å uttrykke seg og fortelle om de føler seg syke. Det er viktig med god dialog med pedagog/ assistent og foresatte som kjenner til elevens normaltilstand, slik at elever ikke er på skolen når de er syke.

Elever som går på ordinær skole

- Dersom eleven har spesialundervisning i form av en-til-en oppfølging, bør den enkelte elev og pedagog/ assistenten sees på som en enhet. Hvis eleven har flere slike ressurspersoner, gjelder det samme for alle.
- Råd om avstand bør etterleves så langt det er mulig, men elev og pedagog/assistent kan ha nær fysisk kontakt i situasjoner hvor det er behov for dette og krav om avstand skal ikke gå på bekostning av omsorg for eleven. Disse bør begrense omgang med andre elever og ansatte og holde anbefalt avstand til disse.
- Stell og fysisk håndtering av den enkelte elev utføres fortrinnsvis av elevens assistent. Det er ikke behov for beskyttelsesutstyr utover det som vanligvis benyttes ved stell.
- Eleven kan ha omgang innen kohorten/ klassen på lik linje med de andre elevene (krav til avstand etc. er avhengig av alder).
- Andre elever og ansatte utenfor kohorten/ klassen bør holde avstand og ellers følge smitteverntiltak slik som beskrevet i veilederen.
- Elever som ikke klarer å overholde smittevernradene, skal fortsatt kunne være på skolen.

Spesialskoler

I spesialskoler vil en del av elevene ha behov for fysisk kontakt, ev. også stell. For å unngå at unødvendig mange ansatte og elever kommer i karantene samtidig, og for at potensialet for smittespredning reduseres, bør elevene deles i mindre grupper/ kohorter.

- Kohortene bør bestå av faste elever og ansatte.
- På gult nivå kan en kohort bestå av for eksempel inntil 10 elever, og på rødt nivå av for eksempel inntil 5 elever. Hvis man har flere enn én ansatt per elev, bør kohortstørrelsen reduseres tilsvarende.
- Elever trenger ikke holde avstand innen kohorten.

- Ansatte bør holde avstand til andre ansatte så langt det er mulig.
- Stell og fysisk håndtering av den enkelte elev utføres av ansatte i samme kohort. Det er ikke behov for beskyttelsesutstyr utover det som vanligvis benyttes ved stell.

Barn med kroniske sykdommer

Barn og unge blir sjelden alvorlig syke av covid-19 viruset. Dette gjelder også barn og unge som har kroniske sykdommer eller tilstander fra før. Det kan likevel være enkelte barn med alvorlig sykdom eller tilstander som vil rådes til å unngå oppmøte på skolen som et føre-var prinsipp.

Norsk barnelegeforening har i samråd med Folkehelseinstituttet utarbeidet en oversikt over ulike diagnoser hos barn og unge og om det eventuelt skal tas spesielle hensyn. Norsk barnelegeforening mener at de aller fleste barn med kroniske sykdommer eller tilstander kan og bør gå i barnehage og skole.

Barn og unge som har kroniske sykdommer/tilstander, men som **kan møte på skolen** som vanlig, gjelder blant annet:

- Barn og unge med diabetes
- Barn og unge med velkontrollert astma
- Barn og unge med allergi
- Barn og unge med epilepsi
- Barn og unge med Downs syndrom
- Barn og unge med hjertefeil uten hjertesvikt
- Barn og unge med autoimmune sykdommer som bruker immundempende behandling og har stabil sykdom
- Tidligere premature barn uten betydelig lungesykdom
- Barn og unge med fedme

Barn og unge som har kroniske sykdommer, men hvor det individuelt kan vurderes om det er grunnlag for at barnet/ungdommen skal holdes hjemme og/eller få tilrettelagt undervisning fra skolen er listet på [Norsk barnelegeforenings nettsider](#).

Skolen og foresatte bør ha en dialog om det er mulig å tilrettelegge slik at disse elevene likevel kan møte på skolen. I vurderingen av hvordan opplæringen og tilretteleggingen kan gjennomføres, skal det legges stor vekt på hensynet til elevens beste. For eksempel vil det være avgjørende at fordelene ved å motta tilrettelagt opplæring hjemme veier opp for ulempene disse ungdommene får ved å miste viktig sosial og faglig utvikling. I tilfeller der behov for tilrettelagt undervisning vurderes, må det avklares med behandlende lege.

Som hovedregel er det ikke grunnlag for at søsken til disse barna skal holdes hjemme.

Skolefritidsordning (SFO)

Skolefritidsordning (eller aktivitetsskolen/AKS) organiseres ulikt fra skole til skole avhengig av fasiliteter og påmeldte barn.

Smitteverntiltakene beskrevet i denne veilederen gjelder også for SFO. For kontaktreduserende tiltak, er det en utfordring å begrense antall kontakter hvis barn fra ulike kohorter blandes på SFO.

Ved redusert åpningstid er det fortsatt enkelte grupper som har rett på full oppholdstid. Dette kan gi særlige utfordringer med hensyn til å opprettholde kohortorganiseringen. Hvis det på begynnelsen og slutten av dagen er nødvendig å blande barn og ansatte på tvers av etablerte kohorter, bør man primært blande de som allerede er i samarbeidende kohorter.

Grønt nivå

- Vanlig organisering.
- Ansatte må holde avstand til kollegaer (minst én meter)

Gult nivå

- Elevene deles i mindre grupper.
- Ta utgangspunkt i de samme kohortene som elevene er i på dagtid, ev. fra to samarbeidende kohorter, dersom det er mulig.
- Elever fra ulike trinn bør ikke blandes.
- Unngå at gruppene er større enn klassene/ kohortene de er i til vanlig.
- Gruppene kan endre sammensetning etter en helg.
- Ansatte bør primært tilknyttes én gruppe.
- Ansatte må holde avstand til kollegaer og foresatte (minst én meter).
- Ansatte bør holde avstand til barn i andre grupper der det lar seg gjøre.
- Utendørs kan to grupper samarbeide.
- Tilbereding av mat kan skje etter vanlige retningslinjer.

Rødt nivå

- Kohortene fra skoletiden opprettholdes og unngå at kohortene blandes.
- Kohortene skal holdes adskilt innendørs.
- Ansatte tilknyttes én kohort.
- Ansatte må holde avstand til kollegaer og foresatte (minst én meter).
- Ansatte bør holde avstand til barn i andre kohorter der det lar seg gjøre.
- Utendørs kan to kohorter samarbeide, samme kohort som fra skoletiden.
- Tilbereding av mat kan skje etter vanlige retningslinjer.

Besøk på skolen for skolestartere

Besøk på skolen for skolestartere kan gjennomføres hvis skolen er på grønt og gult nivå.

Skolestartere kommer fra ulike barnehager. Dette gir blanding av barn og foresatte og krever spesielle hensyn. De samme hovedprinsippene for smittevern som beskrevet over gjelder (ingen syke skal møte, god hygiene, og redusert kontakt mellom personer).

Gjennomføring

- Avhengig av hvor mange skolestartere den enkelte skole har, bør man planlegge antall skolestartere inkludert foresatte som kan møte samtidig. Det må tas hensyn til gjeldende nasjonal veiledning for arrangementer (Hdir).
- Gitt nok plass kan flere grupper møte samtidig på ulikt sted.
- Barna bør deles i mindre grupper.
- Barna kan ikke ha tett fysisk kontakt med faddere på høyere klassetrinn.
- Der det er mulig, bør barn fra samme barnehage møte samtidig. Det bør vurderes om barna kan møte på skolen i sine kohorter sammen med barnehageansatte.
- Barna bør ha hver sin pult i klasserommet
- Dersom foresatte må følge, må de kunne holde minst en meters avstand til andre barn og ansatte.
- Vurder munnbind for foresatt hvis munnbind ellers er anbefalt i kommunen.
- Møter med foresatte bør gjennomføres i henhold til gjeldende nasjonal veiledning for arrangementer (Hdir).

Se også Arrangementer, samlinger og aktiviteter (FHI).

Hvis skolen er på rødt nivå bør besøk for skolestartere vurderes utsatt. Besøk kan kun gjennomføres i de eksisterende barnehagekohortene (med de ansatte i barnehagekohortene), uten foresatte og når det ikke er elever på skolen. Kontakt med ansatte utenom egen kohort bør begrenses, og skolens ansatte må holde minst en meters avstand.

Kilder

UNICEF, WHO, IFRC. Considerations for school-related public health measures in the context of COVID-19. Annex to Considerations in adjusting public health and social measures in the context of COVID-19. September 2020

Folkehelseinstituttet. Vurdering av utbruddssituasjonen i skoler og barnehager, mars 2021.

ECDC. COVID-19 in children and the role of school settings in transmission - first update. Technical report.

Dec 2020.

ECDC. Risk assessment: SARS-CoV-2 - increased circulation of variants of concern and vaccine rollout in the EU/EEA, 14th update.

Public Health England. Investigation of novel SARS-CoV-2 variant Variant of Concern 202012/01 Technical briefing 3.

Konsekvenser av smitteverntiltak i barnehager og skoler. Ekspertgrupperapport. Nov 2020.